

Triestheid van ons bestaan in zwart-wit

door **Sonja de Jong**

Onophoudelijk daalt de regen neer. Een gordijn van regen, in niet aflatende stromen. Beter kan 'Spoken' van Henrik Ibsen niet samengevat worden: de eindeloze, bijna saaie triestheid van het bestaan waarin we omwille van het fatsoen dingen doen die we eigenlijk niet willen en die als spoken de rest van ons leven beïnvloeden. Toneelgroep Amsterdam vangt die triestheid in de regie van de Duitse gastregisseur Thomas Ostermeier in vrijwel uitsluitend zwart-wit beelden en met ingehouden spel. Een juiste keus, want al te nadrukkelijke dramatiek zou dit stuk tot een draak kunnen maken. Nu is het een ontroerende voorstelling over het menselijk onvermogen om gelukkig te zijn.

Ze bedoelen het geen van allen slecht, de personages in 'Spoken'. Helene Alving heeft een kindertehuis laten bouwen van de erfenis van haar overleden man. Aan de vooravond van de feestelijke opening keert haar zoon terug uit het buitenland en komt de dominee, Helenes steun en toeverlaat, langs

voor een etentje. De manke timmerman Engstrand ondertussen probeert zijn dochter Regina, - inwonend dienstmeisje in huize Alving - te dwingen met hem mee te gaan om te gaan werken in het tehuis voor zeelieden dat hij wil openen.

Wat een plezierige avond moet

worden, ontardt in het tegendeel omdat elk van de aanwezigen zijn eigen geheimen meestorst.

Tegen de achtergrond van een woonkamer op draaischijf, waardoor steeds andere hoeken belicht worden, ontrolt zich onontkoombaar een noodlotsdrama, dat dank zij Ostermeiers uitgebeende regie en de kwaliteiten van de acteurs nergens larmoyant wordt (al balanceren de laatste scènes op het randje). Marieke Heebink draagt de

voorstelling op indrukwekkende wijze als de door het leven beschadigde Helene Alving. Hans Kesting is met licht naar voren gebogen schouders en zalvend handenwrijven de kwezelige dominee bij uitstek, de man voor wie 'recht en plicht' boven alles gaan, ook bo-

ven liefde en mededogen. Engstrand groeit in de vaardige handen van Fred Goessens uit tot een man die tegelijk meelij- en weerzinwekkend is. Eelco Smits staat voor de

moeilijke taak om zoon Oswald geloofwaardig gestalte te geven. Hij is de enige die door zijn geëxalteerde gedrag een echte vertegenwoordiger is van het 'spleen' uit de tijd waarin Ibsen zijn stuk schreef (1881). In dat licht bezien levert hij een bewonderenswaardige prestatie, al zou soms een tikkeltje minder beter zijn geweest.

Zaterdag 19 maart is 'Spoken' te zien in het Theater aan de Parade in Den Bosch.

Spoken, een ontroerende voorstelling over het menselijk onvermogen om gelukkig te zijn.